

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De rep[re]he[n]sibilitate q[ui] fit circa somnu[m]. Sermo. LIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

ma: sic est frenes. ve qnto plus egorat tanto
 min⁹ se egorare estimat. z iō est valde p̄clōsa
 qz talr infirm⁹ nō cogitat d̄ remedio. ita viciū
 qd̄ in se nescit ampl⁹ nocet z molestat. cū hō
 cogit mēs ip̄s cur⁹ eijcit z vitat: vt ondie Se
 neim qdā epla ad Lucil. Acidiosus autē se vī/
 ciosū esse iērat. z mltū iustū atq; prudēte se re/
 putat. Un̄ puer. xxvj. Sapientior sibi videt p̄/
 ger seprē vitis loq̄ntib; snias. ¶ Scdo bec in
 firmitas ē valde p̄clōsa qz plōgat suū ei longū
 distendit z dilatat. lāguoz em̄ pl̄xior guar me
 diciū. Eccl̄. x. qz dū se n̄ cēperōrez credit: d̄ petō
 exte nō curat: qz vana z ociosa q̄ sūt valde p̄/
 culosa z ad iteritū ducētia q̄i pua reputat: q̄
 si recte videret maḡ estimaret: vt d̄r Jhd̄. d̄ su.
 bo. Lepid⁹ inq̄ octosa vba z vana cogitatio
 nes nō p̄piciat: q̄ si a rozpore mēt̄ euigilauit
 ea q̄ leuia estimat q̄i horreda atq; atrocia p̄/
 timescit. ¶ Tertio bec infirmitas ē taro p̄clōsa
 or: qz p̄ ea hō moru puat z ipozē reddidit ad ope
 mori vi randū. vira s̄t sine sensu morē tener imaginē.
 acidiosus ac sensu z moru puat: qz nec sensib; v
 yit ad bñ laborādū. nec mouet ad nō octādū.
 z iō mori viciū credit: licet viuet e cernat. fm
 illd̄ p̄pō. iij. Nomē habes qz vinas z mortu⁹
 es. De calib; loq̄ Salusti⁹ i corill. di. Nulci
 morales d̄cti vēri atq; somno i d̄ocē i culci
 q̄ vira q̄i pegrinatēl p̄rāsiere. q̄ p̄fecto d̄ nām
 corpis volup̄tate aia onerata ē. Eoz q̄ vira
 morē iuste estio. Dec ibi. Ecce quō Salusti⁹
 acidios⁹ z terra rozpentes mortuis d̄r cē s̄/
 miles: q̄i sine moru bonaz actionū vira erant
 curēca. Talia igit infirmitas est sic paralif: p̄
 quā man⁹ z pedes h̄bunt: vt p̄z Mar. vij. et
 Mar. ix. Et iō etiā fcat p̄ boiem h̄ntē manum
 dexterā aridā. Mar. xij. Qz dexterā bz aridā ad
 bñ opandū: s; sinistrā mobilē ad peccandū. In
 cul⁹ signū d̄i pastorū negligētī z acidioso si cu/
 ranti d̄ grege sibi credito Zach. xi. Brachii ei⁹
 ariditate sicabit: z ocul⁹ ei⁹ dexter tenebre scēl
 obscurabit. Tūc dexter ocul⁹ pastor⁹ obscura
 bit: qm̄ sp̄ ad sp̄ualia eēz efficiat z celestia n̄ cō/
 tēplāz. s; i ērenis lucēz delectat. Et tūc brachii
 ei⁹ dexti s̄ criccat: qm̄ ad bñ opandū z alijs vru
 tū exēpla p̄bendū rozpore z desidia recardat.
 Rogem⁹ q̄ d̄cū vt adiuet infirmitatē n̄faz zc.

De rep̄hēibilitate q̄ fit circa
 somnū. Sermo. LIX.

Non dormiamus

sed vigilem⁹ z sobriū sim⁹. ad Thel
 sa. v. ¶ In p̄cedēti ser. audistis q̄nta
 mala faciat ip̄a acidia: p̄ q̄ merito cuiuslib; est
 fugiēda. Infere ei hōi mala corporalia z sp̄ualia
 z reddie eū vitem z despectū coram alijs. Et qz
 somnolētia siue somn⁹ induc̄ acidia. z est q̄nqz
 effect⁹ acidie. Jō in p̄nci ser. dicere intendo de
 somno siue somnolētia q̄ntū se hōi nocua.
 p̄pter qd̄ apl⁹ in v̄bis sbemat. p̄bibe somnū

nimū. orat nos ad vigilantia z sobrietate.
 Pro gra Bue maria. ¶ Nō dormiam⁹ sed vi
 gilem⁹ zc. vbi s̄. ¶ Circa vba sbemat. est ad
 uertendū: qz p̄la sūt circa somnū rep̄hēibilia.
 Et de his p̄ncipalit ser dicere curau. z tadē ill
 la vltim⁹ i p̄iclas diuidere: vt infra

Prolixitas z mltitudo licitas doz
 Buralitas p̄sternēdi m̄fēdi
 Rep̄hēibilia M̄sticia siue tristitia surge
 circa somnuz P̄gicitia se mouēdi
 Sculticia accūbēdi. s. rpe idē
 Tarditas se ponēdi

¶ P̄rio circa somnū rep̄hēibil est z mala pl̄xiz
 tas dormiēdi. Sūt em̄ qdā q̄ die ac nocte doz
 mire volūt. post p̄adū: post cenā: z tota nocte
 lectū nō dimittit: ac si essent a nā creati ad doz
 mēdū. recte sic glires aut porci ipinguati: q̄
 bñ Sapies rep̄hēdit. puer. vj. di. Usq; q̄ piger
 dormit q̄i p̄surges e somno tuoz? D̄i n̄ accēdūt
 q̄nta mala eis sic dormiēdo adueniūt. Nam

Tempus inuicilit̄ expendit
 Nis doz Vires corpis ledunt z offendūt
 mientes Dēntē z intellectū obrundūt
 Scipos damnāt z pfundūt

¶ P̄rio rep̄ inuicilit̄ expendit. Tempus em̄ hōi
 darū ē ad m̄rendū: fm illd̄ ad Gal. vj. Opere
 mur bonū dū r̄ps hēm⁹. vñ Bern. d̄r. Nihil p̄/
 cios⁹ r̄p̄ez beu nil vilit⁹ reputat. vñ i p̄cedēti
 ser. f. O q̄ntū daret am̄ p̄cōr⁹ se para a corpe
 qz ad vñā tm̄ horā adhuc viure deberet dū vi
 det te mēta z mala infirmita. p̄ p̄ctis suis sibi par
 rari. vñ qz si eēz possibile roctū mōm daret. z oī
 volūz tate corpis: oī vanitate z gaudio mōi ac
 qz reb; epalib; i eternū careret: si ad vñā horam
 viure posset. qz tūc sp̄aret i vna hora ventam
 posse p̄seq̄ p̄cōr⁹. Imo h̄ idē faceret hō i c̄p̄ez
 mis existit. n̄ vider sibi demōes obūcere oia
 p̄ctā sua. s; hōis z cōmissionis: z sp̄alr p̄ de
 mones i p̄nci d̄ctentes sibi. Ecce rep̄z vñm̄
 trāstītia p̄nci om̄is reddēde nō p̄nie zc. Sic
 de abbatē q̄i legit: vt alibi d̄r i ser. de rpe.
 sup̄ euāgē. Quid tūc cogitat miser
 p̄cōr⁹? D̄i n̄ q̄z r̄p̄ez adhuc viure deberem
 vñ: z illa r̄p̄ez. n̄ non credit neq; sp̄er ac
 tunc posse h̄ntē z p̄ despariōez dōnāz zc.
 T̄ d̄s q̄ darū illd̄ oī p̄adū n̄ ad octādū aut qz
 cessiue dormiē p̄cōr⁹ s̄ Job. v. D̄s n̄ asit ad
 labore z am̄ q̄ges ai. Et iō exte d̄z hō. s̄ ma
 ne ad opartōez n̄ vñ ad vesp̄rā: vt d̄r i p̄s.
 Solū em̄ illi p̄mant q̄ vsq; ad sero laborāt in
 vinea d̄ni. Mar. xx. Scult⁹ q̄ ē q̄ r̄ps cāp̄ccio
 sum̄ irrecupabilr p̄dit p̄ somnū. Un̄ Secūdo
 p̄ ab Adriano iparozē m̄rogor. Quid est
 somn⁹? r̄ndit: imago mori. vt d̄r i v̄is p̄hoz.
 It̄ s̄r filēs lechargid̄ i v̄is dormiētib; z doz
 mētib; moriētib; qd̄ ē n̄ h̄ntis dispositionē vires eoz

¶ Secūdo nimis dormiēdo somn⁹ corpis ledit poris les
 z offendit. vt ondie B. m̄ de p̄rie. rez de d̄it d̄u
 somn⁹. Nimi⁹ somn⁹ caloz n̄alis extin⁹ dormiēti
 cetū. Et q̄ est: qz p̄ somnū imoderatū humores

ra
 s ei
 rit/
 ois
 nra
 cer
 t an
 rem
 ore.
 bra
 bile
 tis: T̄p̄e
 dr. recu
 edif bile
 dir/
 tar.
 cre
 Un̄
 baz
 pu/
 ore/
 us
 om
 : ce
 alea
 a p
 5
 rn.
 bie
 off
 tic
 ere
 Tu/
 nk. Exēpl
 do
 noz
 n s̄
 ci/
 du
 ill/
 nr.
 de
 us
 tra
 Se
 sū
 res
 er/
 p̄
 fir
 d̄
 rō Dupl
 cir infirm⁹
 n̄ r̄as act
 est die
 m̄

3

3

De nimietate somni

corpis amplius resoluit. que dñi calor nãlia irat
 ab eo extinguit. Et ideo portiones z munit ne
 dormiat picipit. nec. p. somnũ humores resolu
 uant. z calore q̄ in eis diminetur e p debilitate
 q̄ seq̄ p̄leboromia aut portione siue purgas
 rione destruant. Ad hoc q̄ cauẽdũ horat nos
 apl's i x̄bis eb̄maci. vt nã dormiam s̄ vigilẽ
 mus z sobriũ sim. Ecce quã nimis somnũ e ca
 loris nãlis extictiu. nec h̄ solũ: s̄ etiã e x̄tius
 aialis destructiu. Lũ cãz de eẽ Lõstanti vt
 dic̄ auroz pallegat. qz cũ somnũ fuerit imode
 rar de f̄c̄ anial x̄tus. eo q̄ nimis humectat et
 ifrigidat corp. **¶** ac dormiẽtes nimis nã ba
 beãt sanũ somnũ: signũ est i discoloratõe corp.
 Nam dormiẽtes mltũ male colorant z pallidi
 reddunt: vt de Arist. i li. de p̄blema. **¶** Tertio
 nimis dormiẽtes mentẽ z intellectũ ispissant
 z obtrudũt. p̄z ex p̄missis. qz cũ x̄tus nãlis ce
 anialis i boie deficiat: intellectũ q̄ i sua oparõe or
 gano indiget corpali. qz op̄z intelligẽtẽ p̄han
 rasmata speculari. iij. de aia. i opus suũ exte n̄
 poterit. Jo nimũ dormiẽtẽ q̄ rone regẽdi se ca
 rec/assimilat Sapiẽs nautẽ somnolero: q̄ picu
 la marĩ nã accẽdit z clauũ gubnaculi p̄didit: p̄
 q̄ se z alios in piculũ ducit: dicẽs Prouer. xxiij
 Eris q̄si dormiẽs i medio mari: z q̄si sopitẽ gu
 bernator amisso clauo. Et h̄ e qd̄ dixit senex in
 Uraspa. Somnũ z cibũ cape nãlit inest boi:
 nã tñ i saturitate z resolucõe corpis. sed p̄ ne
 cessitate vt corp̄ recreet z nã grauet. Et sub
 iũgit ad p̄positũ. Saturitas somni mentẽ sensũ
 sumqz stupidũ z pigrũ reddit. Vigiliã autẽ ferẽ
 mẽtẽ sensumqz purificãt z illuminãt. In cui
 signũ mlier dormiẽs p̄ziũ opp̄ssit filiũ. iij. Re
 gũ. iij. Qd̄ z heu n̄tis ep̄ibz sepi z̄ p̄tingit. p̄ qd̄
 dat sp̄ualt̄ intelligi q̄ nimis somnus suffocac
 actũ intellectũ q̄ e p̄les mẽt̄. Et aĩ p̄dit ne ha
 beat dñũ sup corp̄: sic z in gũlã. **¶** Quarta res
 perit. Un̄ L̄bryf. sup Nat. i qd̄ m̄ p̄ dr. In
 ter passioẽs nãles tres sũt p̄p̄tẽ. L̄bryf carnũ
 vicz Escã z pot̄: lux: iocuz z oia die h̄llẽ pas
 siones sic coĩgnãt corp̄ sic h̄ũ. sic h̄t hõ epu
 latoz: fornicari aut. somno circa gũ. **¶** Dec ibi.
 Si q̄ ex dic̄tis somnũ may iales. p̄ corp̄: seq̄t̄
 p̄positũ q̄ somnolẽtẽ z n̄tẽ cesar. h̄tẽs mẽtẽz
 z intellectũ ispissant z obtrudũt. **¶** Quarto ni
 mis dormiẽtes seipos d̄ p̄didit. fundũt. Nam
 cũ nimis dormiũt oibz h̄tẽs nãũ claudũt
 z vicũs se capiũt. Hoc L̄bryf. vultẽ voluit: cum
 ait: Pl̄ vigila sp̄ ne somno dedit: esto. Nam
 diuerna q̄es vicũs alimẽta mĩstrat. **¶** Ex p̄e
 missis p̄z q̄ nimis somnũ e boi sp̄ualt̄ z corpa
 liter nociũ: z iõ nocte surgere dz z deũ lauda
 re: vt ostẽdũt exẽpla mltiplicia. P̄rio scõz: de
 q̄b̄ dz Apoc. vij. qd̄ de ac nocte fuisse do i tem
 plo ei. imo die z nocte nã solẽt cessare: s̄ p̄ie
 re p̄tinue Sc̄ũctũ scriũs oipores q̄ q̄ qui
 erãt z q̄ v̄cur e. i. iij. Et Esa. lxij. Su
 per muros tuos hierũ p̄stitui custod. i. tota
 die z tota nocte i p̄peruũ nã racebũt. s̄ laudare

Nimis
dormiẽs
intellectũ
obtrudũt

Exẽpla
scõz

nomẽ dñi. Nec est p̄ h̄ intelligẽdũ q̄ sc̄i p̄tinue
 deũ laudãtẽ aliqui fatigari p̄nt. qz illa laus est
 eis sũma q̄es: sũmũ gaudium z delectatio p̄pe
 tua. Sic z nos h̄ facerẽ dẽm. David ei eximĩ
 p̄p̄az nã retrabebat diurnis regijs occupari
 ombz: nec nocturnis d̄licijs cũ v̄roze: qn̄ deno
 cte surgeret z deũ laudaret. sic ip̄e ait in p̄.
 Media nocte surgebã ad p̄f̄icẽdũ tibi. Sic ce
 chis dñs erat p̄noctãs in orõne Luc. vj. Sic z
 Paulus z s̄ylas media nocte laudãtes adora
 bãt deũ. Act. xvi. Sic sc̄ũs Bartholome. cen
 ties i die fletis genibz orabat: z ceteris p̄ noctẽ.
 Silt̄ exẽplificari possẽt d̄ innũẽs alijs sanct̄s. **¶** Exẽpla
¶ Secũdo ad nocte surgẽdũ mouere nos debẽt boiz m̄
 exẽpla hoim̄ mũdanõz. Mlieres em̄ domesti danoz
 ce z eaz famule q̄ sũt nãe delicatẽ denocce sury
 gũt p̄ sollicitudine dom̄ ad coĩquũdũ z cetera ne
 cessãria ordinandũ. sic Salomõ exẽplificat de
 mlierẽ forri. Prouer. xl. di. Denocce surrẽxit: s̄
 dieqz p̄dãã domestĩcũ suis: z cibaria ancillũ su
 is. Sic m̄chantei z artifices magnã noctẽ p̄e
 vigilãt p̄ necessãrijs op̄alibz adq̄rẽdis. qd̄ tũc f̄ies
 ri dz de necessãrijs ad aie salutẽ: Jẽ nocte sury
 gũt studiofio: imo h̄ oĩderũt gẽntes p̄bi. Unde
 Hiero. d̄ Demosthene ait. q̄ d̄ se dixit se oẽs
 artifices vigilãt p̄uenisse Gene. etiã i qdã epi
 stola dr̄ se valde modicũ dormiuisse. Et nã solũ
 h̄ fecerũt p̄bi: s̄ etiã p̄ncipes ip̄atores secl̄: q̄ nã
 obstantibz anq̄ijs sollicitudibz diurnis denocce
 inẽti fuerũt studiofio: vt legit̄ d̄ Theodosio i p̄
 logo historie triptite. q̄ de die i armis se exerci
 tabat: subiectoqz negotia tractabat. m̄ scõz
 sum: m̄ publice q̄ agẽda erãt p̄siderabat. nocti
 bus hõ libris incubebat. Et ibi dz q̄ qdã can
 delabz hẽbat arte m̄chanica factũ: qd̄ oleũ s̄i
 bi in lucernã suẽ laternã sũdebat: vt nullũ i la
 boribz suis affligi cogeret: z nãe vim faciẽs so
 mno repuḡbat. Vigiliãtẽ em̄ z nã dormiẽtẽ
 se soler diuisã sapia m̄ifestat: ip̄a dicẽte. puer.
 viij. Qui mane vigilauerit ad me iucent me.
 Un̄ z Boe. de discipli. scho. docet decliare pigri
 citã z somnolẽtã siqz velit adq̄rere sciam. Ubi **¶** Exẽpla
 etiã narrat d̄ qdã valde somnolẽto. q̄ mediã p̄
 tẽ diei somnolẽtẽ expleuit: q̄ d̄ diano more vsqz
 ad p̄mã sterebat. cũ meridiane disputacõĩ in
 esset naso vigilãti stridebat. z seq̄t̄: q̄ sopoz cor
 porũ suo nociũ fuit. Si q̄ sapiẽtes p̄ adq̄rẽda
 sapia mũdana. si mlieres p̄ domus sue cura si
 m̄chanice denocce surgũt p̄pali suba: nũqd̄
 ingloriũ e dormire fũũ dei z nã surgere p̄ ḡha
 efna. Dic dr̄ apl's. iij. ad L̄boz. vj. In oibz x̄bi
 beam̄ nos sic dei mĩstros. Et subiũgit. In vi
 gilijis. q̄ d̄. Nã e mĩster dei verũ q̄ vigilijis sac̄
 nã e inẽtẽ. **¶** Tertio ad surgẽdũ oñ lucẽm z
 manc: mouere dz nãe sagacitas. Nã gall̄ me
 dia nocte z mane incipit horas suas decẽtare.
 vt rãgit Alan̄ i de planctu nãe. p̄sa. j. di. Illic
 gall̄ domesticũ rãqz vulgãr̄ astrologũ horãz
 loq̄bat discrimia. Et alie aues silt̄ valde mane
 incipiũt cãrare/vigilare/z suo m̄o deũ lauda

Exẽpla

Exẽpla

Exẽpla

Nã
gac
me
adi
ar

re. qd vtiqz est ad magna fecundia hois ad ima
gine dei formatuz: capax esse britudis. vt dñi
aues sic deum laudat: ipe i lecto dormiat. vt z
rangit Amb. in li. de offi. di. Quis chian? no
erubescat sine psalmoz. modulatoe die crasige
re: cu minurissime aues solent deuoroe die pue
niar. Quarto ad vigiladu z mane surgedu

D Supna induc nos supna ppiario. Na deus in mane
ozone facit? exaudir. parz illd duplici testimo/
nio. Prio pbe in ps. dicetis. Qm ad te orabo
dñe mane exaudies vocem mea. Et scdo Bal/
dach suites Job. viij. dr. Si diluculo purre
ris ad dñm z opositorē depca? fueri: si mūd? z
reer? inceserz: statim euigilabit ad te. Sed

di. qd. Quare deo citius exaudir mane qz alia
vice? Rñr: qz illi? pōr eē duplex rō. Pria: qz il/
la oio vbi zcordat cor cū voce z vbi nō ē mēris
distractio ē facili? exaudibitē oratio sic ascē
sus mēis i deū. Mane autē cū hō surgit adhuc
p diuersas occupatioes ē distract? nec ipedit
a pbarasmaribz collectz. z iō librior ē in deum
eleuatio mēis. Propz qd dī de hoie iusto Ecclī.
xxxij. qz eradit cor suū ad vigilandū diluculo
ad deū qz fecit illum. z i p̄spectu altissimi depca
bit. qz tūc magz cor suū hz in p̄tate. Secda rō: qz
mane ē maior necessitas ad deū p̄fugiedi: z in
maiori neccitate deo succurrir: mens feruēt?
perit. Valde em necariū ē se mane bñdicere et
deū orare: qñs dñs deo dirigit hoīem i actio/
nibz suis: z a duris p̄struet casibz. Sic David
fecit qz dixit. Et mane oratio mea pueniet te.

Diuisa cō Quinto ad surgedu mane inducere nos dz
solatio. diuina z solatio. An filijs isrl' mane solebat do
min? māna dāre. Ezo. xvi. p qd diuina z sola
tio intelligit: qñ oē delectamētū suauitat? in se
hñs Sap. xvi. Et Ezo. xvi. dr. Mane videbit?
glīam ei?. Et vt sup dicitū ē. Prouer. viij. Qui
mane vigilauerit inueniet me. Quid autē dul/
ci? z delectabili? qz dñm pacis z zsolatiois in
uenire: qz glīaz ei? videre zc. Que oia eueniūt
vigilati mane. Sic em citi? qd inueni i domo
sua mane: sic illa hora facili? deo repit i corde.
Jē sic mane ē aptior hora ad p̄cēplandū: ita ē
apri? tps ad dei glīaz vidēdā: fm illd ps. Ma
ne astabo tibi z videbo. Jē sic mgr qz legit ma/
ne meli? suā doctrinā p̄ audicētibz. p̄ter epis
apitudinē iprimere: ita z deo celestis mgr ver
ba vite: iuz illd Esa. l. Mane crigit mibi aurē
vt audia eū sic mgrm.

Demōis Sexto ad vigiladu
pstratio. em bonū sit vt dicitū ē: nocte z die ei? iudias
vigilare: fm illd. s. Pet. v. Frēs sobrij estote et
vigilare: qz aduersari? vī diabol? circūz q̄rēs
quē deuoret. Spēalitē tñ vigiladū est mane: qz
tūc facili? possum? hostē vincere: z diabolū
cū suo exercitu p̄fundere. In cui? figurā legit
Ezo. xiiij. qz tā mane aduenerat z dñs respexit
sup castra egyptioz: z iterfecit exercitū eoz. Ecō
era phdolor accidit mli? māe dormiētibz: sup
qd hostis irruit z spūalitē incesit. sic hostis coz

poralis hoibz dormiētibz iterdū castra eorum
capit: z ipos rapit vī occidit. **S**eptimo ad Ablatio
mane surgendū inducere nos dz crumis abla/
tio. Na sic somnolētos frequē tentatioes car/
nales comitant. qz p somnū calozē z forato ce
digestioe cōpleta hoies dormiētes pollunt. z
si h non: salē mēbra ad h apra sp̄ritu ventoso
inflant: z ad illicita mouent z titillant. Jō noz
tant hec duo p aplm ad Ro. xiiij. z iugūf. Nō
in cubilibz z ipudicicis. qz i cubilibz dormit: z
p dormitionē ipudicia sequit. Un z Lato vt
dicitū ē. Plus vigila sp̄ somno ne dedit? esto.
Na diurna qes vicijs alumēta mīstrat. Tha
autē ibonesta vigilie redmūt z sopiūt. Tū pmo
qz tales vigilie p oppositū somni refrigerāt in/
trinsec? qz caloz egredit ad extioza: z iō calefas/
ciūt ad exti? z d̄siccat. p somnū vō caloz tendit
ad infioza z extioza mēbra ifrigidat. Tū scdo:
qz i honest? vigilijs anim? ad honesta p̄nit? z
bonis opibz iūstie z inuigilat: z carnis morus
collit z mitigat. Qd expresse Sapiēs inlinuat
Ecclī. xxxj. cū dicit. Vigilia honestas tabefacit
carnes. Sic qz p̄z p̄mū quō p̄licitas dormien.
Scom p̄nci (di ē rep̄hēsbilis z noctua zc.

E pale circa somnū rep̄hēsbile ē brutalitas p̄ster
nendi. qñ. s. ebrietate z crapula quis insensat? brutalē
postea insensibilz dormit vt porc? vt nō ē arē ringit ex
dar: vt? sic coopz? vel discoopz? sic Noe acci? ebrietate
dir: qz dormies i ebrietate iacuit verēdis decrect?
vt p̄z Ben. ix. z de alijs qz hinc de mouct? agi/
rant siue trahūt vocant? z iclamāt? de loco ad
locū trāspōnūt: nec tñ plene exercitāt. Tal? sōn?
est bestial. nec ē regēs hois: s; pot? sepultura
z imago mortis vt vult Bern. De tali somno
post digestioe vini p̄surgēs dicere pōt. Excita
rus sum tāqz dormiēs z tāqz potens crapular?
a vino. Exci sibi dī i vigiliaz: quō tēn? fuerit i
sua dormiēte p̄berat? tracc? ad lectū porca/
tus: dice? p̄m illoz. sic nesci? z ignar?. Tal?
vtiqz arguit Prouer. xxxij. Ne intuear? vinuz
qñ flauet? qz splēduerit i vitro color ei?. Igre
dit em blā? sed in nouissimo mordebit vt co
lyber. Et seqz? z eris sic dormiēs i medio ma/
ri. z sic sopit? gubernatoz amisso clauo: dicēs.
Verberauerūt hie z nō dolui. traxerūt me z nō
fensi. qñ euigilā? z rurs? vina reperia. Exces?
siuū em cibū z potū seqz somn? bestial. modē
raci? vō qz est regēs aial? antecedit dieta frugal?
Sic dormiēs i ebrietate Holofernes capite fu
it truncat?. Judith. xij. In signū qz i tali bestī
ali somno hō mēte z rōne p̄uat qz mēs i lectu
ra p capite pōit. iuz illd ps. Impiguaſti i oleo
caput meū. i. mēte meā vinctioe charitat? irri
gasti.

S Tertiu rep̄hēsbile circa somnū ē p̄/
gria se mouēdi z surgēdi. Sonolēti em cum
plene aliqñ dormiētū adhuc d lecto se mouēt? et diffic?
re nolūt. hinc de se volūt: diuersas cogitatio? cer sur/
nes qz somnū puocare p̄nt q̄runt: z nō inueni? gunc
unt. z sic ex plbz imaginatioibz plus isomnes
fiūt: z tñ adhuc surgere tardāt. z dū hinc de in

inue
s eff
ppe
im?
pari
eno/
n ps.
Sic et
Sic z
dora
cen
occe.
Exēpla
debet hoiz mi
mefti danoz
e sur/
ra ne
car de
erit: s
l' su
e p̄e
e ties
e sur/
Ande
e oēs
ā epi
ā solu
h: qz n
noce
o i p/
erac/
s feoz
nocei
ā can
enū si/
i la
ēs so
iētibz
uer.
e me.
pigri
Abi Exēpla
ā p/
Bocū
i inf
oz cor
rēda
ra si
ūqd
glīa
exbi
in vi
sac?
em z
me?
care.
Jlic
ad/
ozay
ar
mane
ada

De somno reprehensibili

lecto se volucit/diabolo affaturā qñ vertit et
parat. imo circa se i somnitate murmurat. qñ
dicat. **Reb** cur nō dormire valco: nec adhuc se
eleuāt. De libro bñ dī. puer. xxvj. Sic ostiū v/
cif i cardine suo: ita piger i lectulo suo. Qd ex/
ponēs Hugo i postil. ait. Sic ostiū i cardie v/
facū huc r illuc: murmurat: r tñ a loco suo nō
recedit ne exierit: ita piger/amaroz. s. voluptatis
somnia: d lecto se nō mouer: licet i lecto moueat. r
m h ec facu? demōstrat. Tale bñ d scribit Bā/
fred? i noua poertia vtz s. f. lviij. l. ¶ Quar/
tū reprehēibile circa somnū ē tristitia surgēdi.
Quidā em̄ adō turbant cū tpe debito vl' ad la
borē excitant: q' i impropia excitantiū surgūt r
adignāt: r acū valde male eis fiat turbāt r mo
leste ferūt. Tal' tristitia ē mala r nocua: r pbi
bet. cū cūlibet tali dī Ecclī. xxij. Hora surgē
di te nō tristes. Un̄ creplū hēm? d Seepiano
fratre regi' Hūgarie Ludowici: q' clericū r ca
pellanū suū sic occidit. ¶ Quirū ē stulticia ac
cūbendi tpe illicito r loco. vt qñ q's tpe oionis
accūbēdi vel lectois dormit vl' in loco sacro se ad dormi
stulticia. endū locat r ponit e' casū nēcitat. qd dico pp'
custodes ecclie. Nō em̄ dz q's dormire tpe oio/
nis: iuf illd. j. Pe. iij. Estote prudētes r vigi/
lare i oionibz. nec dz dormire tpe studij r lectio
nis. Un̄ Ecclī. xxij. dī. Cū dormiente loq' q nar
rat stulto sapias. Hoc aliqñ ptingit audiētibz
lectozē in schol' aliqñ i fmoibz. Cui? eam nālē
assig' Alb. li. d somno di. Dū aliq's pfunde cog
gitat apd se de aliq' re subtili r diuina: tūc ac vi
gor igredit' itra seipam: r s'it' sensus cōis: r sic
relicis exiozibz a spū r calore suat ea frigidū
tas: r incipit dormire: r sic pōt esse sine perō.
Quāz ē r'ia p'igūt opatiōe spūs maligni: ne
hō audiat uelita ad salurem r ide p'ntreat rē.
S; cū hō talia sentit dz a se somnolētā exclu
dere: vl' stando aut surgēdo: aut aliā q'cedo si
est i loco publico: vt i fmoē vl' lectioe. Si rō ē i
loco puero: pōt modicū d'escere i sedē: vl' se ap/
podiare: vt q'et? tandē r melius de p'ibz uel libz
possit cogitare. Itē stulticia ē accūbē. i loco sa
cro etiā si tal' sit fatigat' oionibz. s. p'ort? dz re/
cedere r domi modicū d'escere. Un̄ Aug. i regu
la. In oratorio nemo aliud agat: nisi ad qd fa
ctū ē: vñ r nomē accepit. Nō enī licet aliū ibi fa
cere nisi psallere: orare: r vigilare rē. Un̄ reci
tat Lefar? r bī i narratorio cōm? qdā mōach?
iuuentis etate: sed vite scē. r erat debil' i corpe
vt cū cederet uiuere. Hic qdā nocte exis i ma
turinis uolebat capiti parcere vsqz ad laudes.
r p'strauit se sup vnū lignū an̄ altare: ibiqz so/
mniū cepit. Et mox dormiētī brā r go affuit. cū
qz fuste ferēs dixit. L' hiane nō est hic loc? dor
mēdi: s; orandi. Sciatim ille emigilās postero
ra femine recedēs uidit: r uocē femineā iam di
cētū fmonē p'cludentē audiuit. Ibi q'libz aduer
tat qñtū deo displicet dormire i ecclia in hoīe
sanoz: si mī pietat' r misericōdie noluit s' sustinere
in fuulo egro. Et ample? si rancū deo displicet

somn? i ecclia i q' hō nihil opat' mali: qñtū tūc
debet displicere deo r xgim bñdicere cū oibz sā
ctis: r signant' cū illis q'z rētiq' sūt i ecclia: si q's
in tēplo prio detrahūt: de rebz mal' tractat: lalet
ut: auaricie: r sic de alijs. Si r qñtū displicet
deo illoz horreda p'suetudo: q' tpe diuioz sua
habēt colloq'a. r sacerdotē celebrāre aliofz oia
res ipediūt r distrahūt a deuotiōe. qñtū etiam
displicet hec irreuerētia deo r scis ei? dū laici
se sup altaria appodiāt sine reuerētia: i q'bz p'ci/
nent' scōz reliq'e. Jō dīc' apl's i vbi's r'beat'. Nō
dormiam? s; vigilem? r sobriū sim?. ¶ Ex illo
p'z q' stultū ē dormire tpe nō debito: vtz mag
ne qñ sol ē in ortu suo. qz r'ic hō dz deū lauda/
re: r in agēdis se sibi cōmēdare r bñdicere: r si/
gnōs crucl' se mūnre r p'signare p' p'atē r ifidi
as demōis. Un̄ seprū est Sap. xvj. D'porret te
p'uenire solem ad bñdicēdōz tuā: r ad ortū lucē
te adorare. Prop' p'ca d' Aug. Indecēs ē cōmū/
no vt cū i lecto rad' sol inueniat. vt dixi s. ser.
lvij. d. ¶ Scitū reprehēibile circa somnū est Rephē
arditas se ponēdi: vtz vsqz ad mediā noctem bil' e'ary
aut p'e vigilare. i nocte comedere: diu potare: ditas se
chozezar: r p'ma luce p'mo dormire: r q' ad ponēdi
meridiē iacere. Tales sūt vt mardozes: de die
dormiētes: r tota nocte discurretes. Et sic anī
malia lucifuga: vt nocue r vesprilioes: gl'ies
r bubones. q' oia ex lege iudicant' imūda. Sic
tales bestiales hoīes faciūt: r tota nocte vigilan
tes. fm illd Job. xvij. Noctē d'ferūt in diē. Sic
Senec. de qdā potere narrat in qdā eplā dicens.
q' maiorē prem noctis p'uitio ex'gebat: r vsqz
ad horā sextā sp dormiēbat. i. vsqz ad meridiē.
Et h' est er? marcuriniū: put allegat Galen' i sū
ma. p'ce. j. di. viij. c. vij. Hoc p'dolor moderno
tpe circa mōi recrozes est nimis cōe. Uigilāt ei
noctē pncipes r mag'ces: ludentes r se igurgij
rātes: more insanoz i placeis i cōs discurretes.
Et māc cū facta publica deberēt sapiēter dispo
nere: causas r negocia pauper' expedir' dormi
unt: r vix missa tarda diei hora audita redeūt
ad crapulā. Et hinc ē q' qñqz i se se pallidū aut
discolorat' i prudētes r stolidi: steriles: r ifecū/
di. qz semē gulozoz ē infecūdiū: qz nimis aq'sū
r fluidū. eo q' nō pueniūt ad debitā digestioē
vt uult Arist. i p'blema. Et ista uidet' esse cā q're
cōis pncipes sūt steriles vniu'sqz sexus hoīes. Scitū
qz deū nō hñc p' ocul': qz de? uenter ē r gl'ia in
p'fusiōe ipoz q' trena sapiūt. ad Phil. iij. Nis
cōminat' spūscitū p' p'baz r oibz gulosis gnā/
lit' Esa. v. Ue q' p'surgit' mane ad secretā ebrie
tate. Et seq'. L'ra r tympanū r cybia: r uinū in
p'uitiū v'it: r op' dñi nō respiciēs. Itē Ecclī. x.
Ue tibi fra cui? rex puer est: r cui? pncipes ma
ne comedūt. B'ā fra cui? pncipes uescūt i tpe
suo. Hoc p'dolor nūc cōe est. r nō solū apd scō
culares: sed r iuuenunt' p'sone spūales r religio
se: plari r iferiores: seclares/ clerici r monachi
s' uicio gule uerari. Qui cenā vsqz ad noctem
p'muāt: vel saltem portū. r postea in nocte sepe

R
Excp

3

2
scitac
regular
repuge
mollicie
lectoz

Scitū
tas pnci
pū vñ p'
uente

De effectibus somniorum

mollibus lectissimis ad somnolentiam puocant, et maxime de spiritualibus. Hi in lectis talibus non somnolentiam declinant; sed nuntius: formidant, et in lasciuia non fugiunt; sed ea studiose persequuntur et percurant. Et ideo in illis lectis non angelos speculant; sed demoniacas carnalium formas preplacent: ut dicit Hugo ubi supra. Timeo inquit ne in huiusmodi lectulis videatur somnia vana; utasque ne in eis pariatur ad delusionem. Et sic in exterioribus lecto caro mollescit, sic in voluptuosis lectulo anima fructibus spoliatur. Hec tibi. Contra autem tunc scilicet per principia mundi, pro somnolentia declinat esse lectorum mollescit: ut supra. ¶ Secundo autem tunc scilicet per per somnolentiam deprimere et declinare dormitauerit loco somniorum. Non ei propter se certum sonum; sed pro puula mora; vel sedendo; vel modo; cum sup manu accubedo; nam necitari facit fecerit. Sic Seneca de seipso ait, et narrat ad Lucium, in quibusdam epistola dicit. Breuissimo sono vixit: et quasi inquit; go: factus est tibi vigilare defuisse, ubi vult dicere, quod in sono modica pauisam fecit: et in vigilia et somnolentia distulit. Et tunc eugilauit et opibus perie operam dedit. Sicut legitur de beato arsenio in vitaspatium: quod per totum tempus vite sue ad operam manuum suarum sedie; et pannum in sinu habuit. Quod lachrymas crebro ex oculis currentes dererit, tota nocte in somno duxit: mane cum pro lassitudine dormire vellet dicebat sono: veni male serue, et sic par somni sededo cepit et statim surrexit: dicebatque: sufficiat monacho si dormit vna hora si saltem e pugtor. Item de beato Hieronymo, scribit Augustinus ad Primum in quibusdam epistola: quod Hieronymus, annis vniuersum et sicra non gustauit, ab omni esu carnis et piscium abstiniuit, cocum quod non nisi in vltima egritudine bis comedit. Licitio facco carne velut erbiops eem: maceravit. Stratum autem nisi crata nung scuit: non nisi sel fructibus aut herbarum folijs siue radicibus passus in die, post vespas se osombis pbeno: deiceps vsque ad horam sedas nocte priuue vigilabat, postmodum sono fellus in tra dormies vsque ad mediu nocte qescebat, quod hora priuue surgens lectis et seprur saleris quibus tota radat ecclesia: inter vsque ad esus horam pdurabat. Ita leuissima flebat peram veni: alia ac si hoies occidisset etc. Hec et plura alia scribit Augustinus, se icclerisse in epistola predicta ex sepe. Eum laborio se, dicitur, Hieronymus. ¶ Tertio autem tunc se fatigauerit exercitio laborum: ut nocturna pharasma in somnolentia intraret: et diabolicas deceptions que in somnolentia laborat: declinat. Et ubi ei homo est nimis fatigatus et fessus ex lassitudine solus dormit, et raro vel nung quicquam visionem in somnolentia habet: et si habet: ex his que vigilas fecit. Quia autem fatigatio laborum inro ducit somnolentiam docet experientia. Luit ronez assige Alb. j. de sono tract. ij. dicit. In fatigatoe et labore resoluunt calor et spiritus, et tunc quant exiora ra sono, labor enim est collocatiu hundi iterioris, quod motus inro exeat calor, et tunc enapozat et luy quat hundi tibi gelaet vel viscosi, exiit autem apite pozos et enapozat calor et spiritus. Et ideo exteriora obtinet frigiditas. Et tunc recrudiscit calor et spiritus ad interiora: et sic dormit. Hec Alb. Et sic se fatigat

gare et dormire que docuit Hieronymus rusticum monachum: ut supra in epistola sua ad eundem: ubi ait. Lassus ad stratum ventas ambulansque dormites, nec dum expleto somno surgere cogit. Item cum demones multum illudat hominibus rationibus bonis que malis in somnolentia; et pedite se fatigare in lectis laboribus, quibus anima detrahitur in somnolentia facit alia declinat. Quia autem demones in festis sunt hominibus etiam in somnolentia, propter aueritatem ecclesie que in proletoio orat custodiri dormientes: dicit. Procul recedat somnia et nocturni pharasma: bos, quod non componit ne pol. corpa. Et b. Greg. viij. mo. dicit. quod demones bonos et malos per somnia detrahit. malis prope mundi diligenter: dormientes etiam propter: et adusa formidantibus adusa anponit. Scitis in somnolentia quibusdam visiones, ponit, de quibus cum euigilant recordentur et cogitatur quod sine: et medio tpe bona cogitare dimittat. in b. dei scitis ad meritum diuina purdicia ordiat: ne somnolentia ipoz a primo vacet. Item de Hieronymo, ij. de su. bo. quod propter bonas visiones experit aiam fatigari bonis opibus: ne in somnolentia illis citis agitet visionibus, quod tunc que vigilates seriose tractat: eadem dormientes somnolentia: ut docet experientia. Et in Alb. j. Eccl. tract. ij. Studiosi ordinarunt sicut in cibo et portu, et tpebus quibus sumunt cibum et portum: et tpe vigilie non hinc in corde nisi bona. Et ideo pharasma somnolentia, queo spiritum mouent in eis et ordiat: et honesta somnia repentat. prauum autem in oibus his ordiat: et ideo turpia somnia eis occurrunt. Hec Alb. Item docet scilicet nocturna pharasma: lectis seprur occupari: meditari celestium inbiari: et priorum vilitatibus ex corde in vigiliis incedi: ut eis ad occupent sono decet, et sic nec dormiendo nec vigilando a bono ope sine vacat. Alii b. Hieronymus ad Eustochium scribit: eadem docet in epistola dicit. Rebui lege: quibus prima discere: reneneri eodice somnolentia obrepit: et cadere facit pagina sacra susceperit. Et Berni. in sol. instruit: nung dormitum in siue feruenerit ad aliis opabili cogitatioe: que aia detineat: ne aliis visionibus in somnolentia occupet: dicit. Item inquit ad somnolentiam, si aliquid tunc de fer in memoria vel cogitatioe: que placite obdormias, quod non nung est somnolentia re iuuat, quod est vigilante te excipies in statu besterne itenciois restituar. hec Berni. Implorem? que diuina clemencia: ut gratiam nobis tribuat: pro qua sic vigilat in opibus bonis: ne post somnolentiam in peccatis eterna danatoe: icidat? Amen.

De somniis et vii oriant. Ser. IX.

Non dormiamus sed vigilem? et sobrii sim? j. Thes. v. Thema magis ad apostolum. Multos ex rare fecerunt somnia Eccl. xxxij. In pedem ser. audistis pla que sunt reprehensibilia circa somnolentiam. quia ta est mala icurrunt que in somnolentia nimium excedunt, que etiam nos inducere debent ad mane surgendum. Et quod facere debet homo ad fugiendum nimium somnolentiam. Nunc primum in b. fmoc pauca dicere cogitauit de somniis. an ista sine pharasma: an homo per ista vita sua debe at dirigere et qliter. Pro gra huc ma. ¶ Non

demones
ifesti sunt
hoibus in
somnia.

ca somnolentia dicitur

ca exiora somnolentia dicitur

Dormitauerit loco somniorum.

Exemplum

exercitio laborum